

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1590/2022
31.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, чији је пуномоћник Милош Стијеља, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 759/2022 од 02.02.2022. године, у седници одржаној 31.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 759/2022 од 02.02.2022. године, као о посебној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 759/2022 од 02.02.2022. године и пресуда Основног суда у Нишу П1 577/21 од 25.10.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да солидарно са АД „Железнице Србије“ Београд, исплати тужиоцу на име разлике између исплаћене и тражене зараде за рад у сменама, за период од марта 2010. године до марта 2013. године, појединачне опредељене износе са законском затезном каматом од 15. у месецу за претходни месец на сваки појединачни месечни износ до коначне исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка са каматом.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 103.150,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 3031/16 од 22.03.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени АД „Железнице Србије“ Београд и АД а железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд, да тужиоцу на име разлике између исплаћене и припадајуће накнаде зараде за рад у сменама солидарно исплате за период од марта 2010. године до марта 2013. године, појединачно опредељене месечне износе са законском затезном каматом почев од 15. дана у текућем месецу за претходни месец до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно на име трошкова парничног поступка

исплате укупан износ од 117.590,00 динара и то износ од 14.190,00 динара на име таксе за одлуку, а на износ од 103.400,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2673/17 од 21.07.2017. године, одбијена је као неоснована жалба туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд и потврђена првостепена пресуда у односу на тог туженог.

Одлуком Уставног суда Уж 8940/2017 од 17.12.2020. године, тачком првом изреке, усвојена је уставна жалба АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд и утврђено да је пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2673/17 од 21.07.2017. године и пресудом Основног суда у Нишу П1 3031/16 од 22.03.2017. године, подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење зајемчено чланом 32. став 1. Устава Републике Србије. Тачком другом изреке, поништена је пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 2673/17 од 21.07.2017. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о жалби подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Основног суда у Нишу П1 3031/16 од 22.03.2017. године. Тачком трећом изреке, одбачен је предлог подносиоца уставне жалбе за одлагање извршења пресуде из тачке прве изреке.

Одлучујући поново о жалби, након одлуке Уставног суда, Апелациони суд у Нишу је решењем Гж1 762/21 од 19.02.2021. године, укинуо пресуду Основног суда у Нишу П1 3031/2016 од 22.03.2017. године, у односу на туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ Београд и предмет у укинutom делу вратио првостепеном суду на поновно суђење.

Пресудом Основног суда у Нишу П1 577/21 од 25.10.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ да тужиоцу за период од марта 2010. године до марта 2013. године, солидарно са АД „Железнице Србије“ Београд исплати на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за рад у сменама појединачне опредељене износе са законском затезном каматом од 15. у месецу за претходни месец на сваки појединачни месечни износ до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу солидарно са АД „Железнице Србије“ Београд накнади трошкове парничног поступка у износу од 146.390,00 динара са законском затезном каматом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 25.200,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 759/2022 од 02.02.2022. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом и трећем изреке и у том делу жалба туженог АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ је одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужени АД за железнички превоз робе „Србија Карго“ да тужиоцу солидарно са АД „Железнице Србије“ Београд (који је на плаћање трошкова обавезан пресудом Основног суда у Нишу П1 3031/16 од 22.03.2017. године), накнади трошкове парничног поступка до износа од 85.190,00 динара, од чега са законском затезном каматом на износ од 71.000,00 динара почев од извршности пресуде до исплате, док се захтев тужиоца за солидарну накнаду трошкова поступка преко тог износа, а до износа досуђеног првостепеном пресудом од 146.390,00 динара је одбијен као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучује применом члана 404. ЗПП, а ради разматрања правних питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе.

Врховни суд је мишљења да су у конкретном случају испуњени услови за одлучивање о ревизији туженог, имајући у виду различиту праксу апелационих судова у истој чињеничноправној ситуацији, што указује на потребу одлучивања о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе. Осим тога, у овом спору постоји и потреба одлучивања о посебној ревизији тужиоца ради разматрања правног питања солидарне одговорности привреденог субјекта (друштва стицаоца) насталог статусном променом за обавезе настале пре статусне промене другог привредног друштва (друштва преносиоца), чиме су испуњени услови из члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20), па је Врховни суд у складу са чланом 404. став 2. Закона о парничном поступку, у вези члана 92 Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр.23/10), одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог „Железнице Србије“ АД Београд. Анексом уговора о раду од 01.09.2015. године тужени АД „Србија Карго“ Београд, као послодавац следбеник и тужилац, као запослени, изменили су уговор о раду, тако што је од тада тужилац у радном односу код АД „Србија Карго“ Београд. Тужилац је у спорном периоду обављао рад према распореду, у сменама и начин рада се одвијао из месеца у месец по истом принципу. Тужиоцу је за обављени сменски рад тужени „Железнице Србије“ АД Београд исплаћивао увећану зарату у висини 4% од основне зараде, а износи досуђени другостепеном пресудом представљају разлику између увећане зараде по основу сменског рада до 26% у смислу одредбе члана 108. Закона о раду и увећане зараде која му је исплаћена у складу са Колективним уговором туженог „Железнице Србије“ АД, а чија висина је утврђена из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке.

Статусном променом „Железнице Србије“ АД поред постојећег друштва „Железнице Србије“ АД Београд формирана су још три акционарска друштва и то: АД „Инфраструктура железнице Србије“, АД „Србија Воз“ и АД „Србија Карго“, након чега је тужилац и са туженим АД „Србија Карго“ Београд, као правним следбеником закључио Анекс уговора о раду 01.09.2015. године. Одбор директора туженог „Железнице Србије“ АД усвојио је нацрт Плана статусне промене издвајање уз оснивање нових акционарских друштава, па је тужени „Железнице Србије“ АД Београд као друштво преносилац одвојио и пренео део своје имовине неопходне за обављање делатности три нова друштва, као и део обавеза које се односе на пренету имовину. Поступак статусне промене издвајање уз оснивање изведен је по деобном билансу на дан 01.01.2015. године. Тужени „Железнице Србије“ АД Београд и новонастала привредна друштва су 24.06.2016. године закључили Протокол о усвајању Информације о спроведеном поступку статусних промена „Железнице Србије“ АД и

отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних предузећа. Тим протоколом је прихваћена назначена информација, којом је одређено да се обавезе из судских спорова у току и обавезе по основу зарада и накнада зарада преносе у почетни биланс туженог „Железнице Србије“ АД после издвајања 09.08.2015. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и оценили да је тужени као послодавац следбеник, у смислу члана 147. Закона о раду, солидарно одговоран са туженим „Железнице Србије“ АД за исплату увећане зараде за сменски рад за утужени период, будући да је преузео уговор о раду тужиоца од туженог „Железнице Србије“ АД.

По оцени Врховног суда становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 491. став 1. Закона о привредним друштвима, прописано је да се уговор о статусној промени закључује ако у статусној промени учествују два или више друштава, ставовима 2. и 3. истог члана прописани су елементи тог уговора, а чланом 492. став 1. истог закона прописано је ако само једно друштво учествује у статусној промени, одбор директора, односно надзорни одбор ако је управљање друштвом дводомно, усваја план поделе.

У конкретном случају, одлуком Владе Републике Србије од 02.07.2015. године извршене су статусне промене у „Железнице Србије“ АД Београд издвајањем уз оснивање тако што су поред постојећег друштва основана још три нова акционарска друштва, међу којима је овде тужени АД „Србија Карго“, те како је у предметној статусној промени учествовао само тужени „Железнице Србије“ АД, стога се не закључује уговор о статусној промени, већ према цитираном члану 492. став 1. ЗПД одбор директора усваја план промене туженог, а тим планом је предвиђено да ће начин реализације обавеза друштва стицалаца и друштва преносиоца бити уређен уговором о међусобном преузимању права и обавеза. Садржина тог уговора није прописана законским одредбама, па по оцени Врховног суда Протокол од 24.06.2016. године (којим су сва четири привредна друштва прихватила Информацију о спроведеном поступку статусне промене и отварању почетних стања у пословним књигама новоформираних друштава), суштински има карактер уговора чије је закључење предвиђено Планом статусне промене, тако да су спорна новчана потраживања настала пре статусне промене остала обавеза тог туженог, а солидарна обавеза туженог друштва стицаоца не постоји у смислу члана 505. став 1. тачка 2. Закона о привредним друштвима, јер нема разлике у вредности имовине која му је пренета и обавеза које је преузео. Овакво правно схватање заузео је и Уставни суд у одлуци Уж 5028/17 од 18.06.2020.године (на коју упућује одлука Уставног суда Уж 8940/2017 од 17.12.2020. године).

Околност да је тужено друштво стицалац преузело тужиоца и са њим закључило анекс уговора о раду не значи да је на тај начин преузело и све обавезе тужиоцевог ранијег послодавца - друштва преносиоца по основу радног односа насталог пре статусне промене. Закључење анекса уговора о раду представља реализацију законске обавезе да се тужилац задржи у радном односу, у складу са члановима 147-151 Закона о раду. Међутим, тим законским одредбама није изричито прописано да се на тај начин преузимају и обавезе послодавца претходника према запосленом из њиховог радног односа.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. став 1, 154, 163. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка према остварном успеху у спору. Висина је одређена на име тражених трошкова за састав ревизије 18.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ове парничне радње („Службени гласник“ 37/2021 од 14.04.2021. године) и на име судских такси за жалбу 14.192,00 динара, ревизију 28.383,00 динара и одлуку по ревизији 42.575,00 динара, према важећој Таксеној тарифи.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић